

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2012, Volume: 7, Number: 3, Article Number: 1C0559

NWSA-EDUCATION SCIENCES

Received: June 2012
Accepted: September 2012
Series : 1C
ISSN : 1308-7274
© 2010 www.newwsa.com

İlhan Turan
İbrahim H. Kuğuoğlu
Osman Albayrak
Rize University
ilhanturan19@hotmail.com
kuguogluster@gmail.com
osman.albayrak@rize.edu.tr
Rize-Turkey

**ÖĞRETMEN ADAYLARININ DRAMA ÖZ YETERLİĞİ VE COĞRAFYA, TARİH VE
VATANDAŞLIK BİLGİLERİ KONULARINDA DRAMA KULLANIMI**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının drama öz yeterliklerini ve coğrafya, tarih ve vatandaşlık bilgileri konularında drama kullanımını değerlendirmektir. Çalışmanın örneklemini 2008-2009, 2009-2010 ve 2010-2011 Öğretim Yılında Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesine giden 180 sınıf öğretmen adayı (86 bayan, 94 erkek) oluşturmuştur. Bu çalışmada öğrencilerin drama kullanımına ilişkin öz yeterlilik ölçeği kullanılmıştır. Buna ek olarak drama dayalı öğretime ilişkin bazı sorular öğrencilere sorulmuştur. Veriler t testi, kay kare, Anova, yüzde frekans olarak analiz edilmiştir. Sonuçlar öğretmen adaylarının coğrafya tarih ve vatandaşlık konularında drama destekli öğretimi benimsediklerini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayları, Drama Yöntemi, Öz Yeterlik, Coğrafya, Tarih, Vatandaşlık Bilgileri

**SELF-EFFICACY RELATED DRAMA OF PROSPECTIVE TEACHERS AND USING OF DRAMA
METHOD IN GEOGRAPHY, HISTORY, CITIZENSHIP KNOWLEDGES TOPICS**

ABSTRACT

The aim of this study is to state expressly the assessment of self-efficacy of prospective teachers and use of drama method in geography, history, citizenship knowledge topics. The sample of study composes 180 prospective class teachers (86 female and 94 male) going to Rize University, Education Faculty in 2008-2009, 2009-2010 and 2010-2011 academic years, hereby the study continued three years. The Self-Efficacy Scale for Using of Creative Drama Methods was used in this study. Addition to this scale some questions were asked to prospective teachers regarding problems of drama based instruction. Data has been analyzed by using t test, chi square, Anova, percent frequency. According to the results prospective teacher have internalized drama based instruction on topics of geography, history and citizenship knowledge.

Keywords: Prospective Teacher, Drama method, Self-Efficacy, Geography, History, Citizenship knowledge

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Son yıllarda, etkin, bilgi ve beceriye sahip öğrenciler yetiştirmek için eğitim sürecinde yoğun girişim, çabalar ve değişimler yaşanmaktadır. Öğretmenler, öğrencilerin eğitimin amaçları ile belirlenen özellikleri kazanabilmeleri ve davranış değişikliğine gidebilmeleri için bir takım yollar benimsemektedir (Yaşar, 2009:78) Bu yollardan biri olan dramanın eğitimde kullanımı, önceki eğitim programlarında da yer bulmuş olmasına karşın; son programlarla öğrencilerin derslerde daha etkin hale getirilmesi amaçlandığından dolayı Dünya'ya paralel olarak ülkemizde de yaygınlaşmaya başlamıştır (Ünal, 2004:1). Önceki programlar bilgiyi aktarmaya dönükken bu programda bilginin yanında beceri kazandırılması ilke olarak benimsendiğinden; okul öncesi dönem çocuklarından üniversitede okuyan gençlere kadar eğitimin değişik kademelerinde yer alan bireyler artık drama eğitimi almakta ya da drama ile bazı konuları işlemektedirler (Akyol, 2003:179). Drama, çocukların zihinsel duygusal sosyal psikomotor, dil, özbakım becerilerini geliştirip, desteklediğinden eğitim etkinlikleri içerisinde yer bulmuştur. (Yazar, Çelik, vd., 2007:20). Diğer yandan drama, öğrencilerin iletişim becerilerine, sosyal farkındalıklarına ve grup içi ilişkilerine katkıda bulunması açısından hem bir teknik hem de bir yöntem olmasıyla da dikkat çekmektedir (Uşaklı,2011:1). Bu yöntem bireylerde sosyal becerilerden grupla bir işi yapma ve yürütme, ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri ile kendini kontrol etme becerilerinin gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. (Kara, Çam, 2007:152). Bundan dolayı bileşenleri ve aşamaları göz önüne alındığı zaman eğitimde drama öğrencilerin kişiliklerinin gelişmesine duyarlı ve yaratıcı olmalarına içinde yaşadıkları toplumda kendi gerçeklerine eleştirel bir yaklaşımla bakmalarına ve bu gerçekliği dönüştürmelerine yardım edebilecek özgürleşme alanlarından biri durumundadır (Kırkar Yılmaz, 2010:12) Bunlara ek olarak drama saygı değerlerinin öğretiminde demokratik tutumların geliştirilmesinde oldukça etkili bir yöntem olduğu da göz ardı edilmemelidir. (Collin, 2008:67,110). Dramadaki öğrenme, bir tür yeniden yapılanma olup, öğrencilerin, çocuk ya da gençlerin öğrendiklerini, bilgilerini yeni bir bakış açısından değerlendirerek, öğrencilerin kazanılmış kavramları irdelemesini onlara yeni anlamlar yüklemesini sağlayarak böylece doğal bir öğrenmenin gerçekleştirilmesinde etkili olmaktadır (San, 1991:73).

Drama çalışmaları ve eğitimi duygu ve düşüncelerin ifade edilmesine ve deneyimlenmesine olanak sağlamaktadır. (oğuz, Altun, 2011:1). Çocukların deneyerek, yaşayarak, görerek, hissederek öğrendikleri, yaşantılarına aktardıkları deneyimler, hayatlarının diğer dönemlerinde karşılaştıkları birçok problemin çözüm süresini daha kısaltacaktır. Bu çözümlerde dramadan yararlanma, çocukların aktif olarak tecrübeyle yoğrulmuş olmasını sağlayacaktır. (Selimhocaoğlu, 2004:3) Çocuklar aktif olarak derse katılımlarını gerçekleştirdikleri zaman, sosyal hayatta yaşamış oldukları ile ayrıntıları fark ederek sonuca daha çabuk ulaşabileceklerdir. Çocuk bu şekilde yaşadığı dünyayı, çevresini gözlemleme, araştırma ve keşfetme başarısını gösterecektir. Çocuğun öğrendiği bilgileri davranışlarına yansıtması öğretimin temelini teşkil etmektedir. Bu temel sağlayacak yöntemlerden biri de dramadır (Karadağ, Çalışkan, 2006a:39). Drama bir yöntem olarak derslerde kullanıldığında, öğrenciler hem ders konularını etkili bir biçimde öğrenmekte hem de drama etkinliklerinin temel çalışmalarına katılarak, eğitimin genel amaçlarından olan uyum, güven, birlikte çalışma, eleştirel düşünme, yaratıcılık ve başkalarıyla iletişim kurma gibi becerileri de kazanmaktadır (Aykaç, Adıgüzel, 2011:302). Drama çalışmaları öğrencilerin aktif ve üretken

olmaları ve sorunlar karşısında yaratıcı çözümler bulabilmeleri açısından önemlidir. Bu bir anlam da yapılandırmacı yaklaşımın gereğidir. Bu durum ise yapılandırmacı yaklaşım içinde dramanın yerini ve önemini açıkça ortaya koymaktadır (Öztürk, 2011:179).

Bal ve Taşyaka (2009:180) yapmış oldukları bir çalışmada sınıf öğretmenlerinin, öğretmenlerin kullandığı 17 yöntemden soru-cevap, anlatım, tartışma ve beyin fırtınasından sonra drama yöntemini 5. sırada kullandığını belirlemiştir. Buradan drama yöntemine öğretmenlerin önem verdiği anlaşılmaktadır. Diğer taraftan Ersoy ve Kaya (2008:292) öğretmenlerin "Öğrenciler Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Ne Tür Etkinlikleri Yapmaktan Hoşlandılar?" sorusuna yönelik bir çalışmada, drama, öğrencilerin yaptığı 17 etkinlik içerisinde araştırma ve grup çalışmasından sonra 3. sırada yer almaktadır. Bununla birlikte drama sadece sosyal bilimlerde değil fen matematik, yabancı dil biyoloji gibi pek çok alanlarda eğitim ve öğretimde pekiştirmeyi ve etkin öğrenmeyi sağlamak için kullanılmaktadır (Akınoğlu, Akbaş, 2010:360; Temizöz, Koca 2009:96; Doğru, Yılmaz, vd.2010:2; Maley, Duff, 2009:12; Özsoy, (2007:32; Sağırlı, Gürdal, 2002:213; Tütüncü, Güveli vd. 2011:75).

2005 ilköğretim programı disiplinler arası uyum ve işbirliği yaklaşımını benimsendiğinden dolayı tarih vatandaşlık ve coğrafya konuları **sosyal bilgiler dersi** dışında **Türkçe, Fen ve Teknoloji** dersleri ve bunların yanında seçmeli derslerde ve eğitsel kol faaliyetlerinde de işlenebilmektedir. Bu bağlamda sınıf öğretmenleri tarih vatandaşlık ve coğrafya konularını içeren etkinlikleri sadece sosyal bilgiler dersinde değil diğer derslerde de yapabilmektedir. Sözü edilen nedenlerden dolayı bu çalışma sadece sosyal bilgiler dersini içermemekte; okullarda sınıf öğretmenlerinin bu üç dersin konularına ilişkin drama etkinliği yaptırdığı dersleri kapsamaktadır.

Diğer taraftan dramanın öğretimde etkili bir şekilde kullanımı öz yeterlikle de yakından ilişkilidir. Yeterlik inancı Bandura'nın sosyal öğrenme teorisinde göz önüne aldığı ve bu teorisinin merkezine oturttuğu kavramlardan biridir. Öz-yeterlik ise, bireylerin olası durumlar ile başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine ilişkin yargılarıyla ilgilidir (MORGil, Seçken, vd. 2004:63). Bireylerin bir sorunun üstesinden gelmede veya bir işi başarmaya yönelik kişisel değerlendirmeleri olan öz-yeterlik inancı, eğitim süreçlerinde de belirli yeterliklerin ya da davranışların nasıl algılandığına ilişkin önemli ipuçları verebilir (Özdemir,2008:278). Öğretmenlik görev ve sorumlulukları ile ilgili davranışlarını tahmin etmede öz-yeterlik inancından yararlanılabilir (Küçükyılmaz, Duban, 2006:2).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırma, coğrafya tarih ve vatandaşlık konularının drama ile öğretimine ilişkin öğretmen adayların görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma aşağıda belirtilen alt problemlerden oluşturulmuştur.

- Öğretmen adaylarının drama ile ilgili öz yeterlilikleri nedir? Cinsiyet bakımından öğretmenler arasında farklılık var mıdır?
- Öğretmen adayları coğrafya, tarih ve vatandaşlık bilgileri konularından hangisinde drama etkinliklerini en etkili bir şekilde kullanmaktadır?
- Öğretmen adaylarının sınıf ortamında drama yaparken karşılaştıkları önemli sorunlar nelerdir?

- Öğrencilerle iletişim kurma düzeyi ile sosyal bilgiler derslerinde coğrafya tarih ve vatandaşlık kazanımlarında dramayı kullanma arasında ilişki nedir?

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Örneklem (Sample Group)

Bu araştırma, Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Sınıf Öğretmenliği programı 2009-2010 ve 2010-2011 Öğretim Yılı mezun olma durumuna gelmiş öğretmen adaylarının örneklem grubunu oluşturduğu bir çalışmadır ve iki öğretim yılındaki toplam 180 öğretmen adayı örnekleme yer almaktadır.

Tablo 1. Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri
(Table 1. The Demographic Features of Sample Group)

Cinsiyet	f	%
Bay	94	52.2
Bayan	86	47.8
Daha önce Tiyatro faaliyetlerinde yer alıp almadığı		
Hiç	61	33.9
Bir kez	20	11.1
İki Kez	32	17.8
Üç Kez	26	14.4
4 ve daha fazla	41	21.8
İnsanlarla iletişim kurma becerisinin iyi olduğunu düşünme		
Çok iyi	57	31.7
İyi	73	46.7
Orta Derece	27	15.1
Az	13	7.2
İyi Değil	0.0	

3.2. Araştırma Safhaları (Investigate Phases)

Araştırma, Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Sınıf Öğretmenliği programı öğrencilerini 2008-2009, 2009-2010 ve 2010-2011 öğretim yılları güz ve bahar yarıyıllarını kapsayacak şekilde üç yıl sürmüştür. Bununla birlikte, araştırma verileri 2009-2010 ve 2010-2011 öğretim yıllarında elde edilmiş, 2008-2009 Öğretim Yılı'nda sadece uygulama yapıldığı için herhangi bir veri alınmamıştır. İlk olarak 2008-2009 yıllarında Sosyal bilgiler öğretimi dersinde Öğrencilere Sosyal bilgiler öğretiminde drama kullanımı ile ilgili öğrencilere 2 haftalık teknik bilgiler verilmiştir. Daha sonra **sosyal Bilgiler Öğretimi** dersinde öğrencilere gruplar oluşturulmak sureti ile belli kazanımlarda coğrafya, tarih ve vatandaşlık konularının ağırlıklı olduğu kazanımlar seçilerek öğrencilere örnek ders uygulamaları yaptırılmıştır. Buna ek olarak fakülte de ilgili dönemde okutulan **Fen Ve Teknoloji Öğretimi** ve **Türkçe Öğretimi** derslerinin öğretim elemanları ile işbirliğine gidilerek ilgili derslerin tarih, coğrafya ve vatandaşlığı ilgilendiren konuların öğretiminde de dramalı bir öğretim yapılması sağlanmıştır. Ayrıca bu öğrenciler **drama eğitimi** dersini de almışlardır. Onlar drama ve sözü edilen Öğretim derslerinin bilgi ve birikimlerden yararlanarak 2009-2010 öğretim Yılı **Öğretmenlik Uygulamaları I ve II derslerinde** gittikleri ilköğretim okullarında coğrafya, tarih ve vatandaşlık derslerinin konularını **Sosyal Bilgiler** ayrıca **Türkçe** ve **Fen ve Teknoloji** derslerinin bazı bölümlerinde de drama etkinlikleri yaparak örnek dersler işlemişlerdir. Okullardaki uygulamalar bittikten sonra ise 93 öğrenciye anket uygulanmıştır. Bu işlem süreci verilerin güvenilirliğinden emin olmak amacıyla bir kez daha tekrar edilerek 2010-2011 Öğretim yılındaki sınıf öğretmenliği

öğretmen adaylarıyla da sürdürülmüş 87 öğrenciye daha anket uygulanmıştır. İki öğretim yılında mezun olan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan benzer sonuçlar elde edilmiş, bu nedenle iki yıldaki toplam 180 öğrencilerin ankete vermiş olduğu cevaplar analiz edilerek bu araştırmada kullanılmıştır. Veriler ti testi, ANOVA ve yüzde frekans olarak değerlendirilmiştir.

3.3. Araştırmanın Önemi (The Importance of The Study)

Bu çalışma ile ilköğretimde coğrafya, tarih ve vatandaşlık konularında drama kullanmaya dönük öğretmen adaylarının öz yeterliliğinin belirlenmesi yanında öğretmen adaylarının okullarda drama ile örnek uygulamalar yaparken karşılaştıkları sorunlara dikkat çekilmek istenmiştir.

Araştırmada elde edilen bulguların öğretmen adaylarında drama kullanımını özendireceği, ayrıca drama öğretimi ile ilgili sorunların çeşitli platformlarda dile getirilmesini sağlayacağı buna bağlı olarak yetkililerce bu sorunlara karşı bazı çözümler getirileceği düşünülmektedir.

3.4. Veri Toplama Araçları (Means of Data Accumulation)

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde, coğrafya tarih ve vatandaşlık bilgileri öğretiminde drama kullanımını belirlemek amacıyla Can ve Cantürk(2008) tarafından geliştirilen ve Maden(2010) tarafından bazı uyarlamalar yapıldıktan sonra Türkçe öğretmenlerine uygulanan olan "**Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Ölçeği**" kullanılmıştır. Can ve Cantürk ölçeğin güvenilirlik katsayısını cronbach alfa 0.96 olarak hesaplamışlardır. Bu çalışmada da güvenilirlik katsayısı cronbach alfa 0.90 olarak tespit edilmiştir. Can ve Cantürk 178 öğretmen adayı örnekleminde KMO değerini 0.92 ölçek maddelerinin faktör yükünü de 0.40'ın üzerinde belirlemişlerdir (Maden, 2010:259). Likert tipi olarak oluşturulan bu ölçekte "Hiç katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Orta Düzeyde Katılıyorum (3), Katılıyorum (4) ve Tam katılıyorum" (5) şeklinde sınıflandırma ve puanlama yapılmıştır. Olumsuz maddelerde ise tersten kodlama yapılmıştır.

Drama sorunlarına ilişkin maddeler ise öğrencilerin ilköğretim okullarında dramaya dayalı tarih, coğrafya ve vatandaşlık konuları içeren örnek ders verdikleri öğretmenlik uygulamaları I ve II sonrasında 25 kişinin katıldığı öğrenci görüşlerinden oluşturulmuştur. Öğrencilerin ortaya koydukları 11 sorun ana başlıklar halinde toplanarak 5'e indirgenmiş; böylelikle daha bütünsel çözüm önerileri sunmak amaç edinilmiştir. Bu 5 madde 2 uzman görüşüne başvurulup değerlendirilmesi alındıktan sonra ankete yerleştirilmiştir.

3.5. Veri Analizi (Data Analysis)

Anket sonucunda elde edilen veriler SPSS 17 de yüzde frekans, ti, tek yönlü Anova testleri, Kay kare kullanılarak değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLARI (FINDING AND COMMENTS)

4.1. Öğretmen Adaylarının Drama Kullanımına İlişkin Öz Yeterlilikleri (Self-efficacy of Prospective Teachers Related to Using of Drama Method)

İlk olarak sınıf öğretmenliği adaylarının drama ile ilgili öz yeterlilikleri araştırılmış sonuçlar Tablo 2 de gösterilmiştir. Bulgulara göre drama etkinlikleri uygulayarak konuları işlemede öğrenciler kendilerini yeterli hissetmektedir. Özellikle, "Drama yöntemi ile öğrencilerin geleceğe umutla bakmalarını sağlayabilirim $\bar{x}=4.42$ ", "Drama yöntemi ile öğrencilerin bilgiye kendilerinin

ulaşmalarını sağlayabilirim $\bar{x}=4.40$ ", "Drama yöntemi ile öğrencilerin empati becerilerini geliştirebilirim $\bar{x}=4.38$ " ve Drama yöntemi ile dersi günlük yaşamla ilişkilendirebilirim $\bar{x}=4.33$ " maddelerinde ortalama puanların yüksek olması da bunu oldukça açık bir şekilde kanıtlamaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Drama Yöntemine Yönelik Öz Yeterlilikleri
(Table 2. Self-efficacy of Prospective Teachers Related to Using of Drama Method)

	\bar{x}	Ss
1.Drama yöntemi ile dersi eğlenceli hale getirebilirim.	3.67	.97
2.Drama yöntemi ile öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayabilirim.	3.98	1.22
3.Drama yöntemi ile öğrencilerin problemlerini kolayca çözebilirim.	4.05	.93
4.Drama yöntemi ile öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirebilirim.	4.16	.92
5. Drama yöntemi ile öğrencilerin derse olan tutumlarını olumlu yönde geliştirebilirim.	3.98	1.00
6. Drama yöntemi ile öğrencilerin başarılarını arttırabilirim.	3.93	1.04
7. Drama yöntemi ile öğrencilerin ezber yapmalarını önleyemem.	2.28	1.44
8. Drama yöntemi ile öğrencilerin empati becerilerini geliştirebilirim.	4.38	.83
9. Drama yöntemi ile dersi günlük yaşamla ilişkilendirebilirim.	4.33	.83
10. Drama yöntemi ile öğrencilerimi yaratıcı düşünmeye sevk edebilirim.	3.49	1.20
11.Drama yöntemi ile öğrenciyi kolay değerlendiremem.	2.71	1.30
12. Drama yöntemi ile öğrencilerin ön bilgileri ile yeni bilgileri arasında ilişki kurmalarını sağlayabilirim.	4.07	.96
13. Drama yöntemi ile öğrencilerin kendilerini tanımalarını sağlarım.	3.72	1.17
14. Drama yöntemi ile öğrencilerin kendileri ile barışık olmalarını sağlayabilirim.	3.67	1.30
15. Drama yöntemi ile ders boyunca öğrencileri aktif hale getiremem.	2.66	1.09
16. Drama yöntemi ile öğrencilerin cesur olmalarını sağlayabilirim.	3.73	1.08
17. Drama yöntemi ile öğrencilerin mantıksal çıkarım yapmalarını sağlayabilirim.	4.10	.88
18. Drama yöntemi ile dersi öğrencilere sevdirebilirim.	3.56	1.22
19. Drama yöntemi ile öğrencilerin motivasyonunu arttıramayabilirim.	3.49	1.26
20. Drama yöntemi ile öğrencilerin özgüvenini arttırabilirim.	4.11	.99
21. Drama yöntemi ile dersi diğer disiplinlerle ilişkilendirebilirim.	3.84	1.19
22. Drama yöntemi ile öğrencilerin geleceğe umutla bakmalarını sağlayabilirim.	4.42	.86
23. Drama yöntemi ile öğrencileri araştırmaya sevk edemem.	2.66	1.25
24. Drama yöntemi ile öğrencilerin grup çalışmasına yatkın olmasını sağlayabilirim.	4.00	1.04
25. Drama yöntemi ile öğrencilerin hayal gücünü geliştirebilirim.	3.96	1.06
26. Drama yöntemi ile öğrencilerin girişken olmalarını sağlayabilirim.	3.37	1.24
27. Drama yöntemi ile öğrencilerin bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağlayabilirim.	4.40	.82
28. Drama yöntemi ile öğrencilerin eleştirel düşüncelerini sağlayabilirim.	3.73	1.14
29. Drama yöntemi ile öğrencilerde merak duygusunu uyandıramam.	3.94	.97
30. Drama yöntemi ile öğrencilerin bilgilerinin kalıcı olmasını sağlayamam.	2.60	1.21
31. Drama yöntemi ile öğrencilere farklı bakış açılarını gösterebilirim.	3.96	1.06
32. Drama yöntemini öğretimde bir araç olarak kullanabilirim.	3.86	.94
33. Drama yöntemini etkili bir şekilde kullanabilirim.	3.14	1.35
34. Drama ile öğrencilerimin değerlendirme becerilerimi geliştiremem.	3.45	.95
35. Drama öğrencilerle kolayca iletişime geçebilmemi sağlar.	3.76	.91
36. Drama yöntemi ile problemlerimi kolayca çözebilirim.	3.86	.94
37. Drama ile empati becerilerimi geliştirebilirim.	4.00	1.06
38. Drama yönteminin uygulanması sırasında zorluk çekeceğimi düşünüyorum.	3.14	1.35
39. Drama ile diğer alanlardaki arkadaşlarımla ilişkilerimi arttırabilirim.	3.86	.95
40. Drama ile hayal gücümü geliştirebilirim.	3.91	.87
41. Drama ile sorgulama yeteneğimi arttırabilirim.	2.66	1.25
42. Drama ile kendimi daha iyi tanıyabilirim.	3.96	1.06
43. Drama ile farklı bakış açıları kazanabilirim.	2.72	1.23
44. Drama yöntemini kullanırken bir problemle karşılaşınca ne yapacağımı bilmiyorum.	2.60	1.12
45. Drama yöntemi ile öz güvenimi arttırabilirim.	3.91	.87
46. Drama ile eleştirel düşünme becerilerimi geliştirebilirim.	3.87	.83

Tablo 3. Öğrencilerin Öz Yeterliliklerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

(Table 3. A Comparison of Self-efficacy of Prospective Teachers Related to Using of Drama Method According To Gender Variable)

Cinsiyet-t	t	p*	n	x	Ss
Bay	94	3.45	.57	-1.626	000
Bayan	86	3.54	.56		

Öz yeterlilikle ilgili bir araştırmada cinsiyet değişkeni üzerinde yapılmıştır. Sınıf öğretmenliği adaylarının coğrafya tarih ve vatandaşlık konularında drama kullanmaya yönelik öz yeterlilik ortalama puanlarının cinsiyet değişkenine göre t testi analizi (Tablo 3), bay ($\bar{x}=3.45$) ve bayan ($\bar{x}=3.54$) öğretmen adayları arasında, bayan öğretmenlerin lehine ($\bar{x}=3.54$) anlamlı bir farkın olduğunu ortaya koymaktadır ($t=-1.626$; $p.01$). Bu sonuç ortaya koymaktadır ki bayan öğretmen adayları drama ile bu konuları işlemeye bay öğretmen adaylarından daha yatkındır.

4.2. Öğretmen Adaylarının Coğrafya, Tarih Ve Vatandaşlık Bilgileri Konularında Drama Etkinliklerini En Etkili Bir Şekilde Kullanma Durumları (The Using Drama Situations as the Most Effectively in Topics of Geography, History and Citizenship Knowledges of Prospective Teacher)

Bu alt amaca ilişkin olarak öğretmen adaylarına "Coğrafya, tarih ve vatandaşlık bilgileri konularından hangisinde drama etkinliklerini en etkili bir şekilde kullanmaktasınız? biçiminde bir soru sorulmuştur. Tablo 4'de de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının %55'i (f 99) tarih, %35 (f 63), Vatandaşlık eğitimi, %10 (f 18) coğrafya konularında kullanılabileceğini belirtmiştir. Buradan anlaşılmaktadır ki öğretmen adayları tarih konularında dramayı etkili bir şekilde kullanabileceğini düşünürken coğrafya konularında ise bu oran %10 olup oldukça düşük kalmaktadır.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının coğrafya, tarih ve vatandaşlık bilgileri konularında drama etkinliklerini en etkili bir şekilde kullanma durumları

(Table 4. The using drama situations as the most effectively in topics of geography, history and citizenship knowledges of prospective teacher)

Cinsiyet	Drama Konuları					
	Coğrafya		Tarih		Vatandaşlık Bilgileri	
	f	%	f	%	f	%
Bay	14	14.9	47	50.0	33	35.1
Bayan	4	4.6	52	60.5	30	34.9
Toplam	18	10	99	55.0	63	35.0

$X^2=5.6$ $sd=2$ $p=0.61$

Bu alt problemde cinsiyet değişkenine yapılan Kay Kare analizinde öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bununla birlikte özellikle bayan öğrencilerin sadece 4 tanesi coğrafya konularını en iyi etkinlik yapabileceği konular içerisinde göstermiştir. Bu durum coğrafya öğretiminde drama kullanma yaklaşımının Tablo 3'te de belirtildiği gibi öğretmen adayları tarafından yeterince benimsenmediğini tekrar gündeme taşımakta ve coğrafya konularında drama kullanımını benimsemenin bayanlarda (%4.6) düşük olması dikkat çekicidir.

4.3. İlköğretim Okullarında Drama Dayalı Öğretim Yapılırken Karşılaşılan Sorunlar (The Matters Being Encountered While Making Drama Based Instruction at Primary Schools)

Öğrencilere sorulan bir diğer soruda "İlköğretim Okullarında drama ile ilgili karşılaştığınız sorunları önem sırasına göre belirleyiniz?" sorusudur. Tablo 5'e göre öğrencilerin %37.2'si (f 67), fiziki imkanların yetersizliğini; %29.4'ü (f 53) öğretmen adaylarının bazı konulara dönük drama ile ilgili beceri ve bilgi eksikliğini, %15,6'sı (f 28), öğrencilerin rol oynamadaki isteksizlik ve beceri eksikliğini, %12.2'si (f 22) hazırlanmasının zaman almasını, %9'u (f 5). drama grubu çalıştırmasının zorluğunu en önemli sorun olarak göstermiştir.

Tablo 5. İlköğretim Okullarında Drama Dayalı Öğretim Yapılırken Karşılaşılan Sorunlar
(Table 5. The Matters Being Encountered While Making Drama Based Instruction at Primary Schools)

TEMEL SORUNLAR	Cinsiyet	ÖNEM DERECESESİ									
		1.Derece Önemli		2.Derece Önemli		3.Derece Önemli		4.Derece Önemli		5.Derece Önemli	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.Öğretmen adaylarının bazı konulara dönük drama ile ilgili beceri ve bilgi eksikliği	Bay	38	40.4	15	16.0	16	17.0	9	9.6	16	17.0
	Bayan	15	17.4	18	20.9	12	14.0	10	11.6	31	36.0
	Toplam	53	29.4	33	18.3	28	15.6	19	10.6	47	26.1
2. Drama hazırlamanın zaman alması	Bay	10	10.6	29	20.9	19	20.2	20	21.3	16	17.0
	Bayan	12	14.0	17	19.8	25	29.1	18	20.9	14	16.3
	Toplam	22	12.2	46	25.6	44	24.4	38	21.1	30	16.7
3.Okullarda fiziki imkan ve kaynak yetersizliği	Bay	34	36.2	16	17.0	23	24.5	9	9.6	12	12.8
	Bayan	33	38.4	10	11.6	15	17.4	22	25.6	6	7.0
	Toplam	67	37.2	26	14.4	38	21.1	31	17.2	18	10.0
4. Rol almada öğrencilerin isteksizliği ve beceri eksikliği	Bay	6	6.4	24	25.5	12	12.8	40	42.6	12	12.8
	Bayan	22	25.6	20	23.3	22	25.6	16	18.6	6	7.0
	Toplam	28	15.6	44	24.4	34	18.9	56	31.1	18	10.0
5.Drama grubu çalıştırma zorluğu	Bay	5	5.3	10	10.6	24	25.6	17	18.1	38	40.4
	Bayan	4	4.7	21	21.4	12	14.0	18	20.9	31	30.0
	Toplam	9	5.0	31	17.2	36	20.0	35	19.4	69	38.3

Bu bilgilerden anlaşılmaktadır ki öğrencilerin dramada karşılaştığı en önemli sorun okullardaki fiziki imkan ve kaynakların yetersizliğini en önemli sorun olarak görmektedir. Buna karşılık öğrencilerin en az sorun olarak gördükleri ise, grup çalıştırma zorluğudur (%38.3 f 69).

4.4. Öğretmen Adaylarının Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlilikleri İle Onların Sosyal İlişki Kurma Seviyeleri Arasındaki Bağlantı (The Connection Between the Social Relations Constitution levels of Prospective Teacher and Their Self-efficacy Related to Using of Drama method)

Alt amaçlara bağlı olarak bu çalışmada son olarak öğrencilerle iletişim kurma düzeyi ile coğrafya tarih ve vatandaşlık kazanımlarında dramayı kullanma arasındaki ilişki araştırılmıştır. Örneklemdeki öğretmen adaylarının Tablo 1 görüldüğü gibi önemli bir bölümünü (çok iyi, %46.7, %iyi 31,7, orta derece %15.1, az %7.2, iyi değil %0.0)

insanlarla iyi ilişkiler kurduğu düşüncesindedirler. ANOVA tekniği ile yapılan analiz sonucunda adayların, öğrencilerle iletişim kurma düzeyi ile drama yöntemini kullanma arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Tablo 6). Bu sonuç, öğrencilerle etkileşimli iletişim kurmalarından dolayı adayların büyük çoğunluğu tarafından öğretimde dramayı etkili olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlilikleri İle Onların Sosyal İlişki Kurma Seviyeleri Arasındaki Bağlantı

(Table 6. The Connection Between the Social Relations Constitution Levels of Prospective Teacher and Their Self-efficacy Related to Using of Drama Method)

	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
gruplararası	.833	3	.278	1.858	.138
Gruplarıçi	26.312				
Toplam	27.146				

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER (DISCUSSION, RESULTS AND PROPOSAL)

Derslerde dramanın etkililiği bunu sınıfında uygulayacak olan öğretmenlere önemli ölçüde bağlı olduğundan onların drama öz yeterlilikleri oldukça önemlidir. Bu çalışma, coğrafya tarih ve vatandaşlık kazanımları için drama ile öğretimde sınıf öğretmen adaylarının öz yeterliliğe sahip oldukları düşüncesinde olduklarını ortaya çıkarmıştır. Timuçin'in (2011:57) "Öğretmen adayları drama ile öğrencilerin eğlenerek ve oynayarak kalıcı olduğunu düşünmektedir." bulgusuyla paralel sonuçlar bu çalışmadan elde edilmiştir. Bu alanda yapılan benzer çalışmalarda da örneğin, (Hamurcu, 2009) eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının dramaya karşı olumlu düşünceler içinde buldukları görülmektedir. Bu bağlamda, drama öğrencilerin aktif ve üretken olmaları, sorunlar karşısında yaratıcı çözümler bulabilmeleri açısından önemlidir. Bu bir anlamda da yapılandırmacı yaklaşımın gereğidir. Bu durum ise yapılandırmacı yaklaşım içinde dramanın yerini ve önemini açıkça ortaya koymaktadır (Öztürk, 2011:179). Yenilmez, K., Urgan (2010)un belirttiği Çağdaş öğretim yöntemlerinden birisi olan drama öğrencilere derslerde aktif bir rol oynama fırsatı vererek hem kendi yeteneklerinin farkına varmalarını hem de soyut kavramları kendi hayal dünyalarında somutlaştırarak öğrenmelerini sağlamaktadır. Yine Tekin (2007:125) dramanın öğrencilerin motivasyonunda önemli katkılar sağladığını belirtmiştir.

Drama öz yeterlilikleri bakımından cinsiyet bakımından çalışmada Ünal (2004:14) yaptığı bir çalışmada kız öğrencilerin drama dersine daha iyi tutum içinde olduğunu ortaya koymuş; bu çalışmada da buna benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, anlamlı farkın olmadığını gösteren çalışmalar da vardır. Örneğin Maden (2010:270) Türkçe öğretmenleri arasında erkek ve öğretmen adayları bakımından anlamlı bir fark bulunmadığını saptamıştır.

Drama öğretimi ile ilgili sorunlar göz önünde alındığında okullardaki fiziki imkan ve kaynak ve araç yetersizlikleri öğretmen adayları tarafından en önemli bir sorun olarak belirtilmiştir. Bu sorun, Ormancı ve Ören'in (2010:187) çalışmasında da yerini bulmuş, onlar, dramanın uygulanabilirliğini artırmak için okulların fiziki ortamları daha iyi bir duruma getirilmesi ve drama derslerine uygun materyallerle desteklenmesi, ilköğretim okullarında drama sınıfları

oluşturulması ve ayrıca velilere yönelik olarak dramayı tanıtıcı çalışmalar yapılabileceği önerilerini dile getirmişlerdir. Gürol (2003) ve Güyen (2005:459)dramanın yapıldığı ortamın özellikleri belirlenmesi ve fiziksel ortam buna göre hazırlanması gerektiğini bunun için de okul yönetimleri, öğretmenler ve diğer ilgililerin bilgilendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Karadağ ve Çalışkan'ın (2005,2006b) belirttiği gibi öğrencilerin aktif katılımını sağlayan drama yöntemi öğretim kademelerinde yaygınlaştırılmalı ve özendirilmelidir.

Demircioğlu (2009:235) ve Güyen (2005:455) tarih öğretimine dönük çalışmalarda dramanın yeri açıklarken, tarih öğretiminde dramanın bir yöntem olarak kullanımına ilişkin öğretmenler tarafından önemli ölçüde kullanıldığına değinmişlerdir. Buna karşılık bu çalışmanın en ilginç bulgularından biri öğrencilerin coğrafya derslerinde büyük ölçüde tarih ve vatandaşlık bilgilerine göre kıyaslandığında dramanın daha az kullanıldığını söylemesidir. Bu nedenle konusunu güncel yaşantıdan alan coğrafya eğitiminde da drama ile ilgili daha fazla araştırma yapılmalı ve coğrafya konularında öğretmenlerin neden dramayı kullanmalarında bir isteksizlik içinde oldukları araştırılmalıdır.

Vatandaşlık Bilgisi'nde drama kullanımına dönük önemli bir sorun gözükmemekte ve adayların tarih konularından sonra en çok dramaya ağırlık vermektedir. Vatandaşlık bilgisi bağlamında öğrencilerde geliştirilmek istenen nitelikler, hem uygulamalı olarak hem de görsel ve işitsel olarak drama kullanarak yapılabilir ki bu yöntem öğrencilerde iyi vatandaş yetiştirme bağlamında değerler eğitimi açısından da oldukça önemlidir.

Adıgüzel, Özdemir, vd (2009:69),Yıldırım (2008) ,Okvuran(2002:11), Hamurcu (2009:1243) eğitimde drama öğretiminin önemine vurgu yapmışlar onların sözlerinden dramalı eğitimin çağın bir gereği olduğu yargısına ulaşılabilir. Bu bağlamda, bu yazarların görüşlerine paralel olarak bu çalışma ile ortaya konulabilecek en somut öneri okullardaki drama ile ilgili fiziki yetersizliklerin giderilmesidir. Böylelikle bu çalışma sonucunda açık bir şekilde dile getirilebilir ki drama yöntemine ilişkin olarak özellikle sınıf ortamlarında ve öğretim aşamalarında karşılaşılabilecek yetersizlikler giderildiği takdirde; kendilerini drama öğretiminde yeterli gören sınıf öğretmen adayları coğrafya tarih ve vatandaşlık konularında drama kullanımına diğer öğretim yöntemlerinden daha fazla ağırlık vereceklerdir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Adıgüzel, H.Ö., (2000). "Yaratıcı Drama Öğretmeni Yetiştirmenin Önemi ve Gerekliliği". Eğitim ve Yaşam. Yıl: 5, Sayı: 17-18. s.5-8.
2. Adıgüzel, H.,Ö., Özdemir, P. ve Akfırat, N., (2009). Bilim ve Yaratıcı Drama Eşliğinde Doğa Eğitimi. Yaratıcı Drama Dergisi. 4 (7) 69-76.
3. Akınoğlu, O. ve Akbaş, H.Ş., (2010). Fen Eğitiminde Problem Çözme Stratejisi Olarak Drama Uygulamalarının Kavramsal Anlamaya Etkisi. International Conference on New Trends in Education and Their Implications. Antalya-Turkey. s.360-366.
4. Akyol, A.K., (2003). Drama ve Dramanın Önemi. G.Ü. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. Cilt:1 Sayı:2. s.179-192.
5. Aladağ, E., (2009). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yaratıcı Drama. Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ed. Mustafa SAFRAN. Pegem A Yayıncılık. Ankara. s.471-484.
6. Aykaç, M. ve Adıgüzel, H.Ö., (2011). Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Dramanın Yöntem Olarak Kullanılmasının Öğrenci

- Başarısına Etkisi Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:19 No:1 s.297-314.
7. Can, B. ve Günhan, B.C., (2008). Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Ölçeği (2008). e-Journal of New World Sciences Academy, 4/1. s.34-43.
 8. Collin, M., (2008). Global Citizenship for Young Children. SAGE Publications Ltd.1 Oliver's Yard 55 City Road London.
 9. Çengelci, T., (2007). The Effect of Brain- Based Learning to Success and Retention Social in Studies Elementary Education Online. 6(1). s.62-75.
 10. Demircioğlu, İ., (2009). Tarih Öğretmenlerinin Tarihsel Düşünme Becerilerine Yönelik Görüşleri. Milli Eğitim Dergisi Sayı 184. s.228-239.
 11. Doğru, M., Yılmaz Tümtürk, T., Kalay, A. ve Gençosman, T., (2010). Practice and Theory in Systems of Education, Volume 5 Number 2. Ss.133-144.
 12. Ersoy, F.A. ve Kaya, E., (2008). Sınıf Öğretmenlerine Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına (2004) İlişkin Yaklaşımları Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt/Vol.:8- Sayı/No: 1.s. 285-300.
 13. Gürol, A., (2003). Eğitimde Dramının Uygulanmasına İlişkin Görüşler Milli Eğitim Dergisi Sayı 158- Bahar 2003.
 14. Güyen, A., (2005). İlköğretim Okulları Sosyal Bilgiler Dersindeki Tarih Konularında Yaratıcı Drama Kullanımı. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi Yıl: Sayı:11
 15. Hamurcu, H., (2009). Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumları, e-Journal of New World Sciences Academy, 4/4. s.1243-1256.
 16. Kara, Y. ve Çam, F., (2007). Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:32, ss:145-155.
 17. Karadağ, E. ve Çalışkan, N., (2005). Kuramdan-Uygulamaya İlköğretimde Drama. Anı Yayıncılık. Ankara.
 18. Karadağ, E. ve Çalışkan N., (2006).a."İlköğretim Birinci Kademesi Öğrencilerinin Drama Yöntemine karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi" Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Elektronik Dergi (19).
 19. Karadağ, N. ve Çalışkan N., (2006).b. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi. Sosyal Bilgiler Dersinde Drama Yönteminin Kullanılabilirliği. (Örnek Plan Uygulaması. Cilt: 7, Sayı: 1, (2006), ss:35-44.
 20. Kırkar, A. ve Yılmaz, N., (2010). İlköğretim Derslerinde Yaratıcı Drama Uygulamaları. Çınar Yayınları. İstanbul.
 21. Küçükyılmaz, E.A. ve Duban, N., (2006).Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretimi Öz-yeterlik İnançlarının Artırılabilirliği İçin Alınacak Önlemlere İlişkin Görüşleri. Yüzcü Yıl Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:3 Sayı:12 ss:1-23.
 22. Maley, A., (2009). Drama Techniques. Cambridge University Press The Edinburgh Building, Cambridge CB2 8RU, UK.
 23. Maden, S., (2010). Türkçe Öğretmenlerinin Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlilikleri. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt:7,Sayı: 14, ss:259-274.
 24. Morgil, Seçken, N. ve Yücel, S., (2004). Kimya Öğretmen Adaylarının Öz-yeterlik İnançlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. BAÜ Fen Bil. Enst. Dergisi.6.1.s.62-72.
 25. Nichelson, H., (2000). Teaching Drama 11-18, (2000). The Tower Building 11 York Road London SE1 7NX, UK.

26. Oğuz, A. ve Altun, E., (2011). Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumları ile Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications. Antalya.
27. Ormancı, Ü. ve Ören, F.Ş., (2010). Classroom Teacher Candidates' Opinions Related to Using Drama in Primary School: An Example of Demirci Faculty of Education. Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences, year: 2010, vol: 43, no: 1, s. 165-191.
28. Okvuran, A., (2002). Dramanın Öğretimi Ve Drama Dayalı Öğrenme, Eğitim Bilimleri Ve Uygulama, 1(1) s.115-131.
29. Özdemir, S. ve Çakmak, A., (2008). The Effect of Drama Education International Journal of Instruction Vol.1, No.1. s.14-30.
30. Özdemir, M.S., (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretim Sürecine İlişkin ÖzYeterlik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Educational Administration: Theory and Practice. Spring 2008. Issue 54. s: 277-306
31. Özsoy, N. ve Yüksel, S., (2007). Matematik Öğretiminde Drama. Dokuz Eylül Üni. Buca Eğitim Fakültesi S.21. s.32-36
32. Öztürk, M., (2011). Yapılandırmacı Yaklaşımında Dramanın Yeri Ve Önemi. 18-19-20 Nisan 2011 Uluslar arası Eğitimde Yaratıcı Drama Sempozyumu. İstanbul Üniversitesi. İstanbul. s.179-185.
33. Sağırılı, H.E., Gürdal, A., (2002). Fen Bilgisi Dersinde Drama Tekniğinin Öğrenci Başarısına Etkisi. M.Ü. Atatürk Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Dergisi Yıl: 2002, Sayı:15, ss:213-224.
34. San, İ., (1991). Eğitimde Yaratıcı Drama. A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt 23, Sayı 2 s.73-85.
35. Selimhocaoğlu, A., (2004). Drama Ve İlköğretimde Dramanın Önemi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Malatya
36. Taşkın, M. ve Kıran, H., (2009). Yaratıcı Drama Uygulamalarının Öğretmenin Zekalarına Etkisi. 9.Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu. Elazığ.
37. Taşyaka, S.M. ve Bal, T., (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Yöntemlerine İlişkin Görüşleri. Selçuk Üni. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 27. s.173-185.
38. Temizöz, Y. Ve Koca, A.S., (2008). Matematik Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Yöntemleri ve Buluş Yoluyla Öğrenme Yaklaşımı Konusundaki Görüşleri. Eğitim ve Bilim Education and Science. Cilt 33, Sayı 149. s.90-103.
39. Tekin, S., (2007). Hizmet-içi eğitimin öğretmenlerin drama hakkındaki görüşlerine etkisi. Türkiye 9. Drama Liderleri Buluşması ve Ulusal Drama Semineri. N. Aslan (Ed). Drama kavramları. Ankara: Oluşum Yayınları. S.63-75.
40. Timuçin, E., (2011). "Bir Yaratıcı Drama sürecinin Ardından Öğretmen Adaylarının Görüşleri. 18-19-20 Nisan 2011 Uluslar arası Eğitimde Yaratıcı Drama Sempozyumu. İstanbul Üniversitesi. İstanbul. Ss:53-59.
41. Tütüncü, E., Güveli, E., Kuşuoğlu, İ. ve Karabacak, N., (2011). Birleştirilmiş Sınıflarda Görev Yapan Öğretmenlerin Matematik Dersinde Dramayı Kullanmaya Yönelik Düzenlenen Bir Workshop Çalışması. 18-19-20 Nisan 2011 Uluslar arası Eğitimde Yaratıcı Drama Sempozyumu. İstanbul Üniversitesi. İstanbul s.75-81.
42. Uşaklı H., (2011). Drama Ve İletişim Becerileri- Teori Uygulama. Nobel Akademik Yayıncılık. Ankara.
43. Ünal, E., (2004). Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Gören Son Sınıf

- Öğrencilerinin İlköğretimde Drama Derslerine İlişkin Tutumları.
Trakya Üni. Sosyal bilgiler Dergisi Cilt:5 Sayı:2, ss:1-15.
44. Üstündağ, T., (2005). Yaratıcı Drama Öğretmenimin Günlüğü. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
45. Yaşar, Ş. Ve Gültekin, M., (2009). Anlamlı Öğrenme İçin Etkili Öğretim Stratejileri. Sosyal Bilgiler Öğretimi. Demokratik Vatandaşlık Eğitimi. Ed.Cemil ÖZTÜRK. Pegem A Yayıncılık. Ankara. s.78.
46. Yazar, A., Çelik, M. ve Kök, M., (2007). Okul Öncesi Eğitimde Yaratıcı Dramanın Çocuğun Gelişim Alanlarına Etkisi. Atatürk Üniversitesi. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı:16 s.15-22.
47. Yel, S., Taşdemir, A. ve Yıldırım, K., (2008). Sosyal Bilgilerde Öğretim Stratejisi, Yöntem Ve Teknikleri. Ed. Bayram TAN. Özel Öğretim Yöntemleri İle Sosyal Bilgiler Öğretimi s.37-90 Pegem A Yayıncılık. Ankara.
48. Yenilmez, K. ve Uygan, C., (2010).Yaratıcı Drama Yönteminin İlköğretim 7.Sınıf Öğrencilerinin Geometriye Yönelik Özyeterlik İnançlarına Etkisi. Kastamonu Eğitim Dergisi.Cilt:18 No:3, 931-942.
49. Yıldırım, İ., (2008). İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Yeterlilik ve Uygulama Düzeylerinin Belirlenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim dalı Yüksek Lisans Tezi.